

Đức Thánh Cha tham dự Đại hội Thượng đỉnh G7: Trí tuệ Nhân tạo (AI) 'không khách quan cũng không trung lập'

Thanh Quảng sdb - (Tin Vatican - Joseph Tulloch)

Trong bài phát biểu tại hội nghị thượng đỉnh G7, Đức Thánh Cha thảo luận về mối đe dọa và tương lai của trí tuệ nhân tạo, 'tình trạng công nghệ-con người', quyết định của con người so với thuật toán, các bài luận do AI viết và sự cần thiết của sự hợp tác chính trị về công nghệ.

Vào chiều thứ sáu (14/6/2024), Đức Thánh Cha đã phát biểu tại hội nghị thượng đỉnh các nhà lãnh đạo G7 ở Puglia, Ý.

Ngài là Giáo hoàng đầu tiên từng phát biểu tại diễn đàn, nơi quy tụ các nhà lãnh đạo của G7 gồm: Hoa Kỳ, Anh, Ý, Pháp, Canada, Đức và Nhật Bản.

Trí tuệ Nhân tạo (AI): Nguy cơ và hứa hẹn

Đức Giáo hoàng dành bài phát biểu của mình tại G7 với chủ đề Trí tuệ Nhân tạo (AI), Ngài bắt đầu bằng mở đầu rằng sự ra đời của Trí tuệ Nhân tạo (AI) đại diện cho "một cuộc cách mạng công nghiệp-nhận thức thực sự" sẽ dẫn đến "những chuyển đổi phức tạp mang tính thời đại".

Đức Giáo hoàng cho biết những chuyển đổi này có tiềm năng vừa tích cực – ví dụ, "dân chủ hóa quyền tiếp cận tri thức", "tiến bộ theo cấp số nhân của những nghiên cứu khoa học" và giảm thiểu nhiều "công sức đòi hỏi cam khổ" – và tiêu cực là lãnh vực "bất công càng lớn hơn giữa các quốc gia tiên tiến và đang phát triển hoặc giữa các tầng lớp xã hội thống trị và bị áp bức".

Đức Đức Thánh Cha chào các nhà lãnh đạo G7

‘Tình trạng công nghệ-con người’

ĐTC lưu ý rằng Trí tuệ Nhân tạo (AI) “trên hết là một công cụ”, và ngài gọi là “tình trạng công nghệ hòa con người”.

Ngài giải thích rằng ngài đang bị ám ảnh đến thực tế là mối quan hệ của con người với môi trường luôn bị trung gian các công cụ khoa học do con người tạo ra.

Đức Giáo hoàng cho biết, một số người coi đây là điểm yếu hoặc thiếu sót; tuy nhiên, ngài cho rằng thực tế đây là điều gì đó tích cực. Ngài cho biết, nó bắt nguồn từ thực tế rằng chúng ta là những sinh vật “có khuynh hướng hướng đến những gì nằm ngoài chúng ta”, những sinh vật “cởi mở hoàn toàn với thế giới bên ngoài”.

Đức Giáo hoàng Phanxicô cho biết sự cởi mở này vừa có gốc rễ của “tình trạng công nghệ-con người” của chúng ta, vừa có gốc rễ của sự cởi mở của chúng ta với người khác và với Thiên Chúa, cũng như có gốc rễ của sự sáng tạo nghệ thuật và trí tuệ của chúng ta.

Đức Giáo hoàng phát biểu trước G7

Quyết định: con người với máy móc

Sau đó, Đức Giáo hoàng chuyển sang chủ đề ra quyết định.

Ngài cho biết Trí tuệ Nhân tạo (AI) có khả năng đưa ra “lựa chọn thuật toán” – tức là lựa chọn “kỹ thuật” “trong số nhiều khả năng dựa trên các tiêu chí được xác định rõ ràng hoặc dựa trên suy luận thống kê”.

Tuy nhiên, con người “không chỉ lựa chọn mà còn có khả năng quyết định trong tâm trí mình”.

Đức Giáo hoàng giải thích rằng điều này là do họ có khả năng thông thái, có khả năng mà người Hy Lạp cổ đại gọi là phronesis (một trí óc thông minh liên quan đến hành động thực tế) và lắng nghe Kinh thánh.

Do đó, Đức Giáo hoàng nhấn mạnh điều rất quan trọng là các quyết định quan trọng “luôn phải được con người quyết định”.

Để minh họa cho nguyên tắc này, Đức Giáo hoàng chỉ ra sự phát triển của vũ khí tự động gây chết người – có thể cướp đi sinh mạng con người mà không cần sự can thiệp của con người – và cho biết cuối cùng chúng phải bị cấm.

Thuật toán 'không khách quan cũng không trung lập'

Đức Giáo hoàng cũng nhấn mạnh rằng các thuật toán mà trí tuệ nhân tạo sử dụng để đưa ra lựa chọn là “không khách quan cũng không trung lập”.

Ngài chỉ ra rằng các thuật toán được thiết kế để giúp các quan tòa thẩm định quyết định có nên cho tù nhân tại gia hay không. Ngài cho biết các chương trình này đưa ra lựa chọn dựa trên dữ liệu như loại tội phạm, hành vi trong tù, đánh giá tâm lý và nguồn gốc dân tộc, trình độ học vấn và xếp hạng sự tin tưởng của tù nhân.

Giáo hoàng phát biểu tại G7

Tuy nhiên, Giáo hoàng nhấn mạnh, điều này quá giản lược: "con người luôn phát triển và có khả năng khiến chúng ta ngạc nhiên bởi hành động của họ. Đây là điều mà máy móc không thể tính được".
Đức Giáo hoàng nhấn mạnh thêm một vấn đề nữa là thuật toán "chỉ có thể kiểm tra các thực tế được chính thức hóa dưới dạng các con số."

Các đề luận do Trí tuệ Nhân tạo (AI) tạo ra

Sau đó, Đức Giáo hoàng chuyển sang lãnh vực thực tế là nhiều sinh viên ngày càng dựa vào Trí tuệ Nhân tạo (AI) để giúp họ học tập và đặc biệt để nghiên cứu và viết luận án.

Đức Giáo hoàng cho biết, thật dễ quên rằng “nói một cách nghiêm ngặt, cái gọi là sản phẩm của trí tuệ nhân tạo không thực sự ‘là một sản phẩm’” – nó không “phát triển các phân tích hoặc khái niệm mới” mà thay vào đó “lặp lại những gì nó tìm thấy, tạo cho chúng một hình thức mới”.

Đức Thánh Cha lắng nghe các ý kiến của G7

Đức Giáo hoàng cho biết, điều này có nguy cơ “làm suy yếu chính quá trình giáo dục”.

Giáo dục, ngài nhấn mạnh, nên cung cấp cơ hội cho “sự phản ánh chân thực”, thay vào đó “có nguy cơ bị thu hẹp thành sự lặp lại các khái niệm, mà ngày càng được đánh giá là không thể chối bỏ, chỉ vì chúng được lặp đi lặp lại liên tục”.

Hướng tới “đạo đức thuật toán”

Kết thúc bài phát biểu, Đức Giáo hoàng nhấn mạnh rằng Trí tuệ Nhân tạo (AI) luôn được định hình bởi “thế giới quan của những người đã phát minh ra nó và phát triển nó”.

Các bài tham luận về Trí tuệ Nhân tạo (AI)

Sau đó, Đức Giáo hoàng cho hay trên thực tế rằng nhiều sinh viên ngày càng dựa vào Trí tuệ Nhân tạo (AI) để học tập, và đặc biệt để làm bài.

Đức Giáo hoàng cho biết, thật dễ quên để “nói một cách nghiêm túc rằng cái gọi là trí tuệ nhân tạo (AI) tạo ra thực tế không phải là ‘sáng tạo’” - nó không “phát triển các phân tích hoặc khái niệm mới” mà thay vào đó “nó lặp lại những gì nó tìm thấy, tạo cho chúng một hình thức mới hấp dẫn”.

Đức Giáo hoàng cho biết điều này có nguy cơ "làm suy yếu chính quá trình giáo dục".

Giáo dục, ĐTC nhấn mạnh, nên cung cấp các cơ hội để "phản ánh một cách chân thực", thì lại có "nguy cơ bị thu hẹp thành sự lặp lại các khái niệm, ngày càng được đánh giá là không thể chối cãi, chỉ vì chúng lặp đi lặp lại liên tục".

Hướng tới "đạo đức thuật toán"

Kết thúc bài phát biểu của mình, Đức Giáo hoàng nhấn mạnh rằng Trí tuệ Nhân tạo (AI) luôn được định hình bởi "thế giới quan của những người đã phát minh và phát triển nó".

Một mối quan tâm đặc biệt về vấn đề này, ngài nói, là ngày nay "ngày càng khó tìm được sự đồng thuận về các vấn đề chính liên quan đến đời sống xã hội" - ngày càng có ít sự đồng thuận, tức là liên quan đến triết lý định hình trí tuệ nhân tạo.

Do đó, Đức Giáo hoàng cho biết, điều cần thiết là phát triển một "đạo đức thuật toán", một loạt các nguyên tắc "toàn cầu và đa nguyên" "có khả năng tìm được sự ủng hộ từ các nền văn hóa, tôn giáo, tổ chức quốc tế và các tập đoàn lớn".

"Nếu chúng ta đấu tranh để xác định một tập hợp các giá trị toàn cầu duy nhất", Đức Giáo hoàng cho biết, ít nhất chúng ta có thể "tìm thấy các nguyên tắc chung để giải quyết và giải đáp các tình huống khó xử hoặc xung đột liên quan đến cách sống".

Đức Giáo hoàng lắng nghe một can thiệp khác của G7

Một nền chính trị cần thiết

Đối diện với thách thức này, Đức Giáo hoàng cho biết, "hành động chính trị thật là cấp thiết".

"Chỉ có một nền chính trị lành mạnh, bao gồm các lĩnh vực và kỹ năng đa dạng nhất", Đức Giáo hoàng nhấn mạnh, mới có khả năng giải quyết các thách đố và lời hứa của trí tuệ nhân tạo.

Mục tiêu, Đức Giáo hoàng Phanxicô kết luận, không phải là "kìm hãm sự sáng tạo của con người và các lý tưởng tiến bộ của nó" mà là "hướng khả năng đó theo một chiều hướng mới".

